

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

К ПРОБЛЕМАМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАЩИТЫ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ПЕРСОНАЛА ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Фролова Е.Г.

Акцентируется внимание на основных элементах государственной защиты и обеспечения безопасности персонала органов внутренних дел (ОВД) Украины. Научно обоснована необходимость усовершенствования их нормативно-правового регулирования с целью повышения эффективности деятельности ОВД.

Ключевые слова: органы внутренних дел, защита, персонал, безопасность, правовое обеспечение, организационно-правовые основы.

TO THE ISSUES OF STATE DEFENCE AND PROVISION OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE PERSONNEL'S SECURITY

Frolova H.G.

Special attention has been paid to basic elements of state defence and provision the security of Internal affairs of Ukraine personnel. The necessity of improvement of their legal regulation with the purpose of improvement the effectiveness of Internal affairs of Ukraine activity has been scientifically grounded.

Key words: internal affairs agencies, defence, personnel, security, legal provision, law-organizational and legal basis.

Надійшла до редакції 23.12.2009 р.

УДК 342

*Л.П. Коваленко, канд. юрид. наук, доцент
Національна юридична академія України
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

СИСТЕМА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

Одним з головних напрямків державного управління економікою залишається вдосконалення системи органів виконавчої влади у цій сфері, наділення їх чітким правовим статусом на всіх рівнях. Процес формування цієї системи й за-

конодавства відбувається під впливом розмежування предметів відання між центром і підприємствами, установами, організаціями на місцях, підвищення ефективності управління в галузі економіки. Система органів державного управління

Питання адміністративного, господарського та фінансового права

у сфері економіки має складну структуру, тому в юридичній літературі питання про її складові частини є спірними.

У наукових колах сьогодення проблематикою управління в царині економіки займаються: серед вітчизняних учених – О.П. Рябченко, Д.М. Стеченко, А.Ф. Мельник, Ф.П. Шульженко, Е.В. Невмержицький; серед науковців Російської Федерації – А.П. Альохін, А.А. Кармолицький [Див.: 5, с. 34; 6, с. 18; 3, с. 11; 7, с. 59; 1, с. 28] та ін. Разом із тим вони недостатньо акцентують увагу на зазначеній проблемі.

За таких умов виникає необхідність у досконалому дослідженні питань, пов'язаних із класифікацією органів управління у названій галузі, що має не тільки теоретичне, а й безпосередньо практичне значення, оскільки сприяє вдосконаленню нормативної регламентації їх правового статусу й оптимізації комплексної діяльності цих органів в умовах утвердження державності, а також ефективному функціонуванню економіки з метою зростання добробуту населення.

Здійснюючи класифікацію органів управління в галузі економіки, ми будемо виходити з того, що будь-який державний орган характеризується цілісністю. Інакше кажучи, він наді-

лений чітко визначеним обсягом державно-владних повноважень у царині управління економікою, що й дозволяє йому виступати від імені держави суб'єктом управлінського впливу у відносинах як з об'єктом впливу, так і з будь-якими іншими соціальними системами. Для визначення системи державних органів управління важливо вирізнити такий критерій, як обсяг повноважень органу управління економікою.

На нашу думку, система органів управління, діяльність яких стосується економіки, має такий вигляд: Кабінет Міністрів України; Міністерство економіки України та інші міністерства; державні комітети (державні служби), що мають повноваження в галузі управління економікою; Уряд Автономної Республіки Крим; місцеві державні адміністрації; Головне управління економіки обласної, Київської міської державної адміністрації та управління економіки Севастопольської міської державної адміністрації; Управління економіки районної, районної в містах Києві й Севастополі державної адміністрації, адміністрації державних підприємств, організацій.

У системі органів управління економікою найвищим є *Кабінет Міністрів України*. Його

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

правовий статус у системі органів виконавчої влади визначається Конституцією України (статті 113-117) і Законом «Про Кабінет Міністрів України» [2; 2008. – № 25. – Ст. 241]. Кабінет Міністрів України: (1) забезпечує державний суверенітет та економічну самостійність України, (2) здійснює внутрішню й зовнішню політику держави; (3) забезпечує виконання Конституції й законів України, актів Президента України; (4) вживає заходів щодо забезпечення прав та свобод людини і громадянина; (5) забезпечує проведення в життя фінансової, цінової, інвестиційної й податкової політики, політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки й культури, охорони природи, екологічної безпеки й природокористування; (6) розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного розвитку України та ін.

Серед міністерств, що входять до складу Кабінету Міністрів України, є 2, які суттєво впливають на державне керівництво економікою. Це *Міністерство економіки України й Міністерство промислової політики України*.

Міністерство економіки України. Цей орган виконавчої влади є вузловою ланкою управ-

ління економікою. Він виступає координуючим центром щодо діяльності всіх інших управлінських структур цієї сфери та вжиття заходів, спрямованих на реалізацію економічної політики держави. Його основними завданнями є (1) участь у формуванні державної політики економічного й соціального розвитку України; (2) розроблення механізмів її реалізації, прогнозів економічного й соціального розвитку на середньо- та короткостроковий періоди й відповідних програмних документів; (3) створення сприятливих економічних умов для функціонування суб'єктів господарювання всіх форм власності, розвитку ринкових відносин, конкурентного середовища; (4) участь у реалізації антимонопольної політики та ін. Рішення цього Міністерства з питань реалізації економічної політики, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими для органів виконавчої влади, а також підприємств, установ та організацій. При необхідності цей орган разом з іншими центральними органами виконавчої влади й місцевими державними адміністраціями видає спільні акти (*Указ Президента України від 23 жовтня 2000 р., № 1159/2000 «Про Міністерство економіки України»*) [4; 2000. – № 43. – Ст. 1826].

Питання адміністративного, господарського та фінансового права

Серед основних завдань *Міністерства промислової політики України* у контексті державного керівництва економікою необхідно вирізнити такі: (1) підготовка пропозицій щодо формування державної промислової політики, розроблення механізмів її реалізації; (2) підготовка пропозицій по вдосконаленню механізму державного регулювання функціонування промислового сектора економіки; (3) розроблення й реалізація державних програм розвитку промисловості України; (4) визначення напрямків розвитку науково-технічного потенціалу промислового сектора економіки; (5) розроблення прогнозів виробничо-технічного й фінансово-економічного розвитку промислового виробництва; (6) створення сприятливих умов для розбудови високорозвиненого промислового сектора економіки; (7) участь у формуванні й реалізації державної регіональної промислової політики; (8) забезпечення реалізації державної інноваційної політики у сфері промисловості (*Постанова Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2006 р., № 1538 «Про затвердження Положення про Міністерство промислової політики України»*) [4; 2006. – № 11. – Ст. 1589].

На рівні областей і районів, а також міст Києва й Севастополя, районів міст Києва й Севастополя адміністративно-правове регулювання здійснюється *місцевими державними адміністраціями*.

Основні повноваження обласних, Київської й Севастопольської державних адміністрацій полягає в тому, що вона: (1) розробляє проекти програм соціально-економічного розвитку відповідної території, подає їх на схвалення відповідній раді й організує їх виконання; (2) забезпечує ефективне використання природних, трудових і фінансових ресурсів; (3) забезпечує відповідно до законодавства контроль за станом фінансової дисципліни, обліку та звітності на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності та ін.

У структурі обласних, міських Київської й Севастопольської державних адміністрацій згідно з Типовим положенням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 р., діє *Головне управління економіки обласної, Київської міської державної адміністрації та управління економіки Севастопольської міської державної адміністрації* [4; – 2001. – № 12. – Ст. 1019]. Управління відповідно до покла-

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

дених на нього завдань: (1) аналізує стан і тенденції економічного й соціального розвитку області (міста), бере участь у визначенні його пріоритетів, у проведенні структурних змін, а також у формуванні напрямків інвестиційної політики й готує голові відповідної місцевої держадміністрації й Міністерству економіки пропозиції, спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, сталого розвитку й детінізації економіки; (2) виконує роботи з прогнозування й підготовки програм економічного й соціального розвитку; (3) розробляє прогнози економічного й соціального розвитку на середньостроковий період і програми економічного й соціального розвитку на короткостроковий період області (міста); (4) бере участь у розробленні проектів прогнозів економічного й соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди; (5) розробляє й подає Міністерству економіки, іншим центральним органам виконавчої влади пропозиції до проекту Державної програми економічного й соціального розвитку України на короткостроковий період, (6) забезпечує виконання завдань, визначених цією Програмою, на відповідній території; (7) забезпечує стратегічне планування, програмування й прогнозування

економічного й соціального розвитку області (міста); (8) розробляє в межах проекту Програми пропозиції до Кабінету Міністрів України, заходи щодо її реалізації і здійснює контроль за їх виконанням та ін.

У структурі районної, районної в містах Києві й Севастополі державних адміністрацій відповідно до Типового положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р., діє *Управління економіки районної, районної в містах Києві й Севастополі державної адміністрації*. Воно має наступні повноваження: (1) реалізує державну політику економічного й соціального розвитку України; (2) реалізує державну регуляторну політику й державну політику у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму; (3) формує і проводить державну регіональну політику; (4) забезпечує в межах своїх повноважень захист економічних прав і законних інтересів України, вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання; (5) забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку торгівлі й послуг та ін.

Адміністрація державного підприємства, організації, що діє у сфері економіки, здійснює управління відповідно до за-

Питання адміністративного, господарського та фінансового права

конів і статутів (положень). Виконуючи економічні функції з метою задоволення матеріальних і духовних потреб громадян, суспільства, держави, вона має такі повноваження: (1) веде оперативний і бухгалтерський облік результатів своєї діяльності; (2) здійснює статистичну, податкову звітність; (3) на добровільній договірній основі бере участь у роботі по комплексному економічному й соціальному розвитку території, що проводиться державними органами або органами місцевого самоврядування; (4) здійснює природоохоронні заходи, спрямовані на зменшення й компенсацію негативного впливу їх діяльності

на природне середовище, здоров'я, власність людей; (5) здійснює зовнішньоекономічну діяльність; (6) самостійно організовує виробництво продукції (робіт, послуг) і реалізацію її за цінами (тарифами), що визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; (7) застосовує процедури закупівель, визначені Законом України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти»; (8) здійснює контроль за використанням і збереженням належного підприємству майна і має право розпоряджатися ним у межах своїх повноважень; (9) одержує кредити для виконання статутних завдань та ін.

Список літератури: 1. *Алехин А.П., Кармолицкий А.А.* Административное право: Учеб. – М.: Зерцало, 2009. – 302 с. 2. Відомості Верховної Ради України. 3. *Мельник А.Ф.* Державне регулювання економіки перехідного періоду. Світовий досвід і проблеми України. – Тернопіль, 1995. – 340 с. 4. Офіційний вісник України. 5. *Рябченко О.П.* Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти взаємовідносин. – Х., 1999. – 299 с. 6. *Стеченко Д.М.* Державне регулювання економіки. – К., 2000. – 280 с. 7. *Шульженко Ф.П., Невмержицький Є.В.* Юридична відповідальність за правопорушення у сфері економіки: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 171 с.

СИСТЕМА ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В ОБЛАСТИ ЭКОНОМИКИ

Коваленко Л.П.

Проанализирована сущность органов государственного управления в области экономики. Рассмотрены критерии классификации, предложены понятие и структура этих органов.

Ключевые слова: органы государственного управления в сфере экономики, система органов, экономика, государственное управление.

SYSTEM OF BODIES OF STATE GOVERNMENT IN ECONOMIC AREA **Kovalenko L.P.**

The essence of bodies in economic area is analyzed. Classification criteria of bodies of state government in economic area are considered. The concept and structure of

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

---

bodies of state government in economic are suggested by author.

Key words: bodies of state government in economic area, system of bodies of state government, economics, state government in economic area.

Надійшла до редакції 15.11.2009 р.

УДК 347.73

*О.О. Дмитрик, канд. юрид. наук, доцент
Національна юридична академія України
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ІЄРАРХІЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

В умовах бурхливого розвитку фінансового законодавства України до кола важливих теоретичних питань, які мають поряд з тим і велике практичне значення, але які недостатньо розроблені фінансово-правовою наукою, належить проблема ієрархії джерел фінансового права. За словами С.Л. Зівса, ієрархічність джерел становить собою одну із суттєвих якостей форм права, є важливим вираженням внутрішньосистемних зв'язків джерел права. Установлення суворих правил співвідношення джерел права і їх дотримання принципово важливо для режиму законності і є, по суті, симптоматичним показником, критерієм панування останньої [3, с. 34]. Використання права для врегулювання фінансових відносин, активна нормотворча діяльність держа-

ви у сфері публічних фінансів передбачають підвищення вимог до змісту й узгодженості, ієрархічної супідрядності між різними видами джерел фінансового права. На жаль, реалії сьогодення свідчать про наявність певних суперечок при впорядкуванні правом фінансових відносин, що негативно впливає в цілому на здійснення фінансової діяльності в державі. Незважаючи на те, що деякі вчені (І.В. Котелевська, О.О. Кутафін, М.П. Кучерявенко, М.М. Марченко, Ю.О. Тихомиров та ін.) так чи інакше зверталася до розгляду порушеної проблеми, проте ще й дотепер у цій царині залишається багато прогалин. Отже, метою даної статті є критичний аналіз окремих положень указаної проблеми і формулювання пропозицій щодо їх вирішення.